

Töö ja Tervis

Sotsiaalpoliitiline kuukiri

Eestimaa Haigekassade Liidu ja Sotsiaalse Arengu Eesti Ühingu häälekandja

Nr. 3

Märts 1933 a.

IX aastakäik

Tellimise hind postiga:
aastas 100 senti
6 kuu peale. 55 " "
1 " " . 10 " "
Välismaale aastas 150 s.

Ilmub kord kuus.
Talitus ja toim.: Tallinn, Lai tän. 38, k.4
Telefon 448-35.
Tellimisi võtavad vastu kõik haigekassad ja postiasutised.
Üksiknumber 10 senti.

Kuulutuste hinnad:
1 lhk. kr. 20.—
1/2 " " 10.—
1/4—6.— ja 1/8 lhk. " 3.—
Teksti ees — 50% kallim

Majanduslik kriis, tööaeg ja töötasu.

L. Johanson.

Kriisi vastu võitlemise tähe all nõutakse peale muu:

- 1) 6-tunnilist tööpäeva,
- 2) vähendatakse tööpalka ja
- 3) vähendatakse rahva ostujõudu.

Vaatleme neid küsimusi lähemalt.

Inimese organismi igat tegevust nimetatakse harilikult tööks.

Keegi ütleb, et kui *Newton* istus aias pingil ja ta ninale kukkus õun ja ta sellest järeldas oma teoreemi, siis tegi ta ka siin tööd.

Prof. *Tshelpanov* ütleb, et „töö on tööjõu tootlev tegevus“.

Kuni tänapäevani ei ole teadlased veel leidnud töö määramises ühist keelt.

S. Jevsejev.

Töötatöölised.

A. *Emminghausen* ütleb, et töö on inimese teadlik ja otstarbekohane tegevus, millel sihiks millegi kasuliku taotlemine.

A. *Issajevi* järgi töö on inimtööjõu kulutus, mis rajatud arvestusele.

A. *Tshuprovi* järgi töö on lihaste ja närvide pingutuse plaanipärane kulutus, millel ülesandeks välise looduse ko-handamine inimtarvidustele.

J. J. *Schelesnovi* järgi töö all mõtlemine inimenergia otstarbekohast kulu-tust, millel ülesandeks nende mater-jaalsete hüvede loomine, mis rahuldak-sid inimese tarveid.

Ed. Bernstein loeb tööks sarnast te-gevust, mis juhitud teatud sihi taotle-miseks ja mis näeb seda sihti väljas-pool tööprotsessi.

Strumilini järgi tööks on inimese iga ühiskondlik kasulik tegevus. Töö on närvide ja lihaste protsess organismi kogunud potentsiaalenergia arvel.

Tööd võib vaadelda kui teatud füsio-loogilist protsessi.

P. *Blonski* järgi tööks nimetatakse inimese tööjõu kulutust, millel sihiks teatud vahendite abil ja tarvilikkudel materjaalsetel tingimustel ümberluua teatud ainet mõneks saaduseks, mis tarvilik inimtarvete rahuldamiseks.

Prof. Vigdortshiku järgi töö meha-nism tähendab sarnast loodusavaldust, kus üks jõud võidab teise jõu vastu-panu.

Kui tuul paenutab puud, siis teeb ta tööd. Tuule liikumisjõud võidab puu vastupanu.

Aur, gaas, elekter teevad tööd, kui nad ühe või teise masina abil tõstavad raskusi.

Inimene on osa loodusest ja ta elu ei olegi midagi muud kui keeruline võitlus paljude ja mitmesuguste jõududega.

Mehaaniliselt vaatepunktilt see jõu-dude võitlus esitab määratud töösum-mat. Teades energiahulka, mis orga-nismi poolt kulutatud ajaüksuses, meie võime avaldada arvudes selle töösumma, mida teinud organism.

Nii siis kogu organismi füsioloogiline tegevus taotleb teatud hulka tööd. Järeldus: surnud jõudude tegevus, mida toi-metab organism, omab füsioloogilise töö iseloomu.

Arvestame puusepa tööd 100.000 kilo-gramm-meetritele. Tööfüsioloogia järgi on energiahulk, mida inimene kulutab tööks, palju suurem kui selle energia hulk, mis mahutatud töötulemusesse. Et puusepp võiks teha päevas 100.000 kilogramm-meetrit tööd, selleks peab ta toitu saama 1.300 kalooriat enam kui see inimene, kes ei tööta.

Toit on keemiline energia, mis põleb organismis ja muutub soojuseenergiaks. Kui meie arvestame, palju on organis-mis keemilist energiat, siis võime välja-arvestada, palju tekib organismis selle keemilise energia läbi soojust. Siin on arvestamise üksuseks see hulk soojust, mis selleks tarvis, et soojendada üht liitrit, see on 1000 grammi vett ühe kraadi võrra. Seda mõõtu nimetatak-segi, nagu teame, suureks kalooriaks.

Füsioloogilistes laboratooriumides on juba ammu välja arvestatud, et keskk-mise kasvuga inimesele, kes täiesti puhkavas seisukorras, on tarvis sise-organite tegevuses säärane hulk toitu, mis põledes annaks 1700 suurt kaloo-riat. Aga inimene ei või olla täiesti rahulikus seisukorras: ta riietub, käib, liigub, teeb vähemaid ja kergemaid töid ka puhkuse ajal. Selleks on tal tarvis 2400 suurt kalooriat soojust:

Vabrikutöö nõuab enam soojusüksusi.

Prof. Slotsovi järgi vajab:

Kontoriteenija ja raamatupidaja	—	2500 kalooriat
oma tööks	—	2600 „
Kooliõpetaja	—	2700 „
Käsiõmbleja	—	2800 „
Masinakirjutaja	—	2900 „
Litograaf ja raama-tuköitja	—	3000 „
Rätsepp ja masinaga õmbleja	—	3300 „
Metallitööline	—	3500 „
Veovoormees	—	3550 „
Maaler	—	3600 „
Puusepp ja pesija	—	4000 „
Rukkilõikaja	—	4100 „
Sepp	—	4400 „
Heinaniitja	—	4800 „
Kiviraiuja	—	5000 „
Kündja	—	5200 „
Metsatööline	—	6000 „
Puuraiuja	—	6000 „

Telliskivikandja — 8900 kalooriat
Jalgrattasõitja — 9000 „

Need arvud näitavad, kuidas ühes töö hulgaga kasvab ka toidu tarvidus.

Tööviljakus on otseses siduvuses toitlusega, misjuures tööviljakus toitluse suurenemisega ei kasva mitte vastavalt toidu hulga, vaid mitmekordselt. Töölisele anti ühe katse juures toitu — valkaineid, rasvaaineid, süsivesinikke — 3649 kalooriat.

Määratud aja jooksul tegi see tööline tööd 99.000 kilogramm-meetrit. Teise katse juures anti talle 4688 kalooriat ja

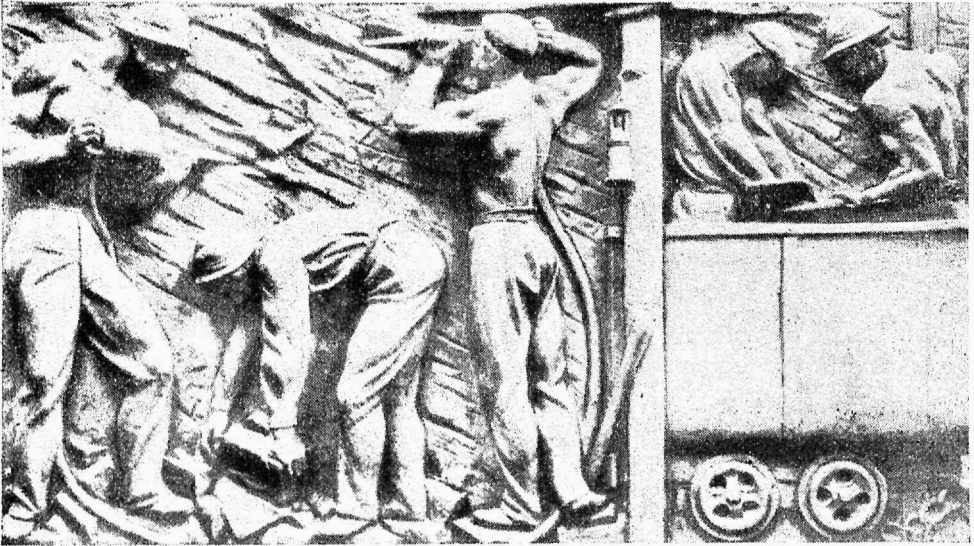
Mis on töö intensiivsus?

Marxi järgi loovaks tööjõuks kutsutakse loodud tööproduktide hulga ja kasuliku tööhulga vahekorda.

Töösisu määratud aja üksuses märgitakse töö intensiivsusega.

Käitise valmistusvõimeks võib nimetada töösaaduste hulka, mida see käitis tootleb kuu, aasta või mõne muu ajaüksuse kestel.

Teadus näitab, et tööpäeva suurenemisega langeb tööviljakus, ja ümberpöörduvalt, tööpäeva lühendamine suurendab tööintensiivsust. Seepärast on või-

Josef Kubiceki skulptuur.

Töövahetus kaevanduses.

ta tööhulk sama aja jooksul oli 194.700 kilogramm-meetrit.

Kilogramm-meetriks kutsume tööüksust, mis selleks tarvis, et 1 kilogrammi tõsta 1 meetri kõrgusele.

Kui võrdleme toodud näite juures toidu ja kalooriate arvu, siis näeme, et kui töölisel suurendati toiduhulka vaid 28,5%, siis ta tööviljakus kasvas 96,6% võrra.

See võrdlus näitab selgesti, kui tähtis osa on töö juures toitlusel. Õige toitlustamine mitte ainult ei kindlusta organismi jõudude tasakaalu, vaid tõstab ka tööproduktiivsust, seega ka töötasu.

Uurimused näitavad, et on siseside tööpäeva pikkuse ja tööintensiivsuse vahel.

malik, et ettevõtte tööhulk suureneb tööpäevade lühendamisega.

Kui Zeissi ettevõttes 1900. a. 9-tunnilise tööpäeva asemel hakati töötama 8 tundi — siis keskmine töölise töötasu tõusis 61,9 pfeningi pealt 71,9 pfeningini. Töölised tegid tükitööd ja tükitöö hind jäi endiseks.

Vene statistik B. Saitsev toob andmeid 633 ettevõtte kohta. Tema arvestuse järgi oli tööviljakus 6,9-tunnilise tööpäeva juures tunnis 2,8, kui aga keskmist tööaega pikendati 8,3 tunnini, siis langes tunni intensiivsus 1,97 ja 10,6 tunnilise tööpäeva juures 1,83-ni.

- 1) $2,5 \times 6,9 \text{ t.} = 17,25,$
- 2) $1,97 \times 8,3 \text{ t.} = 16,33,$
- 3) $1,83 \times 10,6 = 19,39.$

Sama professori uurimused tõendavad, et kui tööline töötas 100 päevast 67,1 päeva, siis oli ta tööviljakus 1157, kui aga 62,3 p. — siis 1209, seega suurem. Selle juures olid muud töötingimused ühed ja samad.

Mis siit järgneb? See: *tööpäeva lühendamise ei vähenda töösaaduste hulka*. Seega põhjeneb pikk tööpäev vaid eelarvamisel.

Viimasel ajal on kaub.-tööstuskoja esimees Eestis, aga ka kodanlised majandusteadlased mujal, tõstnud häält 6-tunnilise tööpäeva kui tööpuuduse vähendamiseabinõu eest.

Sellejuures ajalehed arvestavad, et kui 8-tunnilise asemel sisse seada 6-tunniline tööpäev, siis mahub tööstusesse $\frac{3}{4}$ töölisi enam. See oletus ja lootus, kahjuks, ei ole õige. Sest selleläbi ei vähene saaduste hulk.

Kui tööpalk 6-tunnilise tööpäeva juures jääb endiseks, selleks, mis makseti 8 tunni eest, siis jääb saaduste tarvitamine pea sama suureks, kui aga tööpalk väheneb, siis väheneb ka saaduste tarvitamine ning — *ülevalmistuse protsess saab uue teguri*.

Tööaega võib lühendada ainult siis, kui töötasu endiseks jääb.

Tööpäeva lühendamisel on aga ka teised hea tagajärjed.

Kui, näiteks Nortvichis alkali — lehelise soolavabrikus Brunner ja Ko. vähendati tööpäeva 12 pealt 8 tunni peale, siis haigustuste arv langes 10,1 pealt 5,1% peale.

1872. aastal said Inglise mehaanikud 9-tunnilise tööpäeva ja 1872.—1889. a. tõusis nende keskmine eluiga $38\frac{1}{4}$ pealt 48% aasta peale.

Seda arvustikku võiksime täiendada sadade näidetega.

Pikendades tööpäeva ei tõuse tööviljakus, vaid langeb.

Tööpäeva pikendamise kaasas käivad ka haiguste ja õnnetusjuhtude arvu suurenemine, aga ka keskmise inimee lühenemine ja muud pahed.

Inimese töövoime on piiratud.

Inimese töövoime kasvab kuni täiseani ja siis langeb.

Prof. Rubneri järgi võib tõsta kuni ristlueni, niudeni:

Vanus	Mees	Naine
5 aastat	21 kg.	—
10 „	45 „	31 kg.
12 „	52 „	39 „
14 „	71 „	47 „
16 „	95 „	57 „
18 „	118 „	67 „
20 „	132 „	74 „
25 „	153 „	82 „

Siis algab langus — kuigi pikaldane.

Surnud, eluta masin kulub varem kui elus inimene. Näiteks vankritelg. Mida kauem sõidame, seda enam kulub. Osad purunevad ja kaovad. Parem masin kestub 10—15 a., inimmasin 30—60 a.

Inimene väsib. Miks? Võtke koer. Laske tal jooksta, kuni väsimuseni. Ja laske ta verd teise koera, kes pole väsinud, ja ka viimane avaldab väsimuse tundemärke. Väsimus on mürgistus. Puhkusega vabaneb organism mürkidest.

Töö on inimesele tarvilik, et orgaanid areneksid ja tugevneksid.

Kui käe- või jalaluu murdub, siis pannakse ta lahasse, gipsi.

Kui siis gips ära võtta, on näha, kuidas haige jalg või käsi on jäänud peenemaks. Tegevusetu olekust osa koest kadus, sai hukka, atrofeerus, lihaksed muutusid vähemaks.

Töö on tarvilik tervele organismile. Töö aga peab vastama normaalsetele tingimustele.

Süda teeb minutis keskmiselt 70—80 tõmme, lööki. Iga kokkutõmbe järgi tuleb puhkus. Süda teeb ööpäeva kestel 9 tundi tööd ja 15 puhkab.

Normaalseks tööpäevaks on peetud 8 tundi, kuid mitte ilma puhkuseta.

Tööpäev võib olla ka lühem.

Esimeseks normaaltöö tingimuseks on niisugune tööpäev, mis võimaldab puhkust mürkide eemaldamiseks.

Inimese organism vajab valkaineid, rasvaaineid, süsivesinikke, mineraal-soola (fosfori, kaltsiumi, väävli, rauda). Iga päev umbes 30 gr. soola.

Looduses energia ei sünni ega kao, vaid muutub. Toit kehas hapneb (põleb) ja muutub soojuseenergiaks.

Soojuseenergia kulutatakse organismis osalt temperatuuri hoidmiseks ja osalt mehaaniliseks — mitmesuguseks tööks.

Igas töös on tegevad vastavad orgaanid.

Füüsilises töös — musklijõud, kulutatakse lihasrakukesi, vaimlises töös — peaju, kulutatakse närvide rakukesi.

Toitmine peab olema vastav jõukulutusele.

Kui pole organism saanud tarvilikku toitu, siis organism kulutab soojuse tekitamiseks oma tarvilikke rakukesi, tekib nälg ja lahjenemine, kõhnemine, jõu langus. Ja organism ei suuda tööd teha.

Kui rohkem süüakse kui tarvis — kogub organitesse tagavarasid, sünnib paksenemine. Eriti kogub seda südame, neerude jne. ümber, mis toob kahju, sest organism muutub raskeks ja tal tuleb kulutada enam energiat oma liigutusele, rasv südame ümber aga takistab südame normaalset tööd.

Töölise töötasu peab võimaldama tarvilikku eluüldalpidamist: toitu, riietust, eluruume jne.

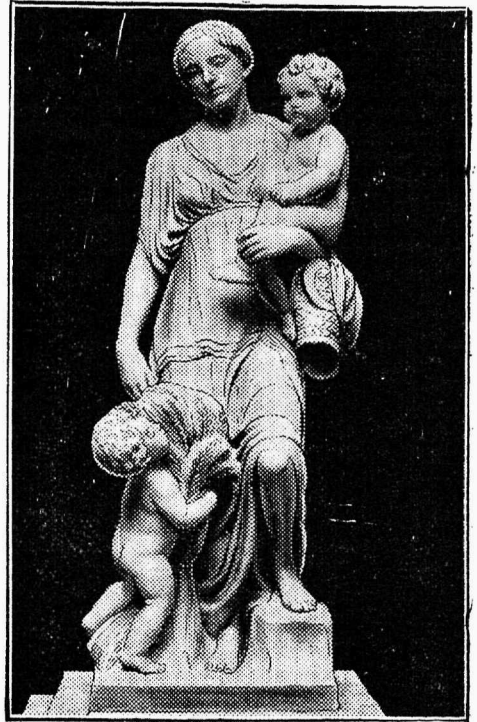
Selle toiduhulgaga arvestades, mida inimene vajab, jaotatakse tööpalk: näljapalk, alatoitluse palk, paraspalk. Kolmeliikmelise perekonna kohta võiks Eesti oludes näljapalgaks lugeda töötasu kuni 4000 senti kuus.

Töötasust on olemas tööintensiivsus, rahva tervishoid, kultuuriline tasapind ja ostujõud, — see on: ka kaubandusline läbikäimise intensiivsus ja tööstuse edu.

Madal töötasu, väike ostujõud on surmav tööstusele enesele, toob kriisi, sest rahvas ei jõua kasutada küllalda-

selt neid saadusi, mis uuema aja tehnika ja tööstuse ratsionaliseerimisega ikka enam ja enam turule paisatakse. Uuesti koguvad tagavarad ja tuleb kriis.

Seepärast on töötasu vähendamine rahvamajanduslikult kahjulik ning süvendab kriisi.

Prof. Limburg.

Ema.

Invaliidsuse, vanaduse, vaeslaste ja leskede kindlustuse praegune olukord.

Aug. Gustavson.

BELGIA. Belgias maksab sundkindlustus vanaduse, invaliidsuse jne. vastu kõikide tööliste ning teenijate kohta. Kindlustamist normeerivad 5 eriseadust, milles leiavad käsitlust järgmised töölised:

- a) Palgalised ja iseseisvad töölised.
- b) Kaevurid.
- c) Teenijad ja ametnikud.
- d) Meremehed.
- e) Riigi, omavalitsuse jne. teenijad.

Palgaliste ja iseseisvate tööliste kindlustamist normeerib 1930. a. seadus. Selle seaduse alla kuuluvad kõik palgalised töölised, kelle kindlustamine ei ole korraldatud teiste ülalloetletud seadustega ning iseseisvad töö-

lised, kelle aastatulu ei ületa 18.000 franki aastas. Kindlustusmaksu maksavad tööline ja tööandja pooleks. Maksu suurus on kõikuv ning määratakse erilise tabeli järgi, kus on arvestatud palga suuruse ning töö hädaohtlikkusega.

Iseseisev tööline maksab kindlustusmaksu vastavalt oma aastatulule 60 frangist — 180 frangini aastas.

Riik kannab kõik kindlustusametite jooksvad kulud ning maksab omalt poolt vanaduspensionile 50% ligi. Tegelikult kannab riik seega rohkem kulusid kui tööandjad ja töölised kahepeale kokku.

Vanaduspensionile õiguse omavad töölised

— mehed 65 ja naised 60 eluaastaga. Tervisevastastel aladel on vanaduspäärid 60 ja 55 a. vastavalt. Pensioni võib nõuda kindlustatu ka 5 a. varem, kuid siis on pension veidi vähem. Pensioni suurus on kõikuv, oleneb sellest, kui kaua ja kui palju on kindlustatu maksnud kindlustusmaksu. Lesk saab 35—50% kindlustatu pensionist. Lastele makstakse — poolvaeslapsel 240 ja täisvaeslapsel 480 franki aastas.

Teenijate ja ametnike vanaduse-kindlustusseadus (1930. a.) haarab kõiki teenijaid ja ametnikke ettevõtteis, õpetajaid, ajakirjanikke, näitlejaid jne. Kindlustusmaksu maksab teenija ise 3% ja tööandja 4% teenija palgast. Palga maksimumiks loetakse 18.000 franki aastas. Pensioniõigus algab meestel 65 ja naistel 60 aastaga, või soovikorral 60 ja 55 a. vähendatud pensioniga.

Pension suurus kõikuv — oleneb sellest, kui palju ja kaua on pensionimaksusid tasunud. Riik kannab kõik kindlustusasutiste administratsioonikulud ning maksab omalt poolt pensionile ligi maksim. 1200 fr. aastas. Lesel on õigus poolele pensionile.

Paremas seisukorras on kaevurid. Neil algab pensioniõigus 55 ja 60 aastaga. Töölised maksavad 3%, ja tööandjad 4% ning riik 50—100% sellest, mis töölisel ja tööandjal kokku, pensionimaksu. Pension võrdub 6000 fr. aastas + 3400 kg süsa naturaas. Lesk saab 4700 fr. aastas ning lapsed 360—720 franki.

TAANI.

Juba 1891. a. seadusega kindlustati Taani kodanikele, kellel puudus varandus või muu tulu, riiklik vanaduspension. Seda seadust on hilisemal ajal mitmel korral muudetud ning praegu on maksvusel 1927. a. vanaduspension seadus. Selle seaduse järgi on igal korralikul ning kehal Taani kodanikul õigus riiklikule vanaduspensionile 65 eluaastast alates. Nõuetav on, et pensionär elas 5 a. enne pensioni nõutamist Taanis või teinud Taani kaubalaeva. Pension kõigub abielulistel 600—1000 kroonini aastas (maal vähem, linnades rohkem) ning vallalistel 378—840 kroonini. Pensionimakse kodanikud ise ei maksa. Kulud kantakse riigi ning osalt omavalitsuse poolt.

Invaliidsuse vastu kindlustamine sünnib aga sotsiaalkindlustuse alusel. See on pool-sunduslik. Nimelt kõik *vabatahtlikult* haiguste vastu kindlustatud vaesemad kodanikud on *sunduslikult* kohustatud invaliidsuse vastu kindlustuma. Kuna aga tegelikult pea kõik töölised ning muud kehvemad kihid kuuluvad vabatahtlikule haigusekindlustamisele, siis võib ütelda, et tegelikult suur enamus töölisist on kindlustatud ka invaliidsuse vastu.

Invaliidsuse pensioni õiguse saab kindlustatu siis, kui ta on vähemalt 66% töövõimetu. Pension ei sõltu palgast ega ka kindlustuse kestvusest, vaid on ühtlane — 540 kr. aastas (täispension). Kui aga invaliid on täiesti võimetu ning vajab teiste abi, siis saab ta lisatoetust kr. 260 aastas.

Kindlustusmaksu maksavad kindlustatu ja tööandja ning ka riik kannab osla kulusid. Kindlustatu maksab ise kr. 4,44—10,08 aas-

tas (mida nooremalt keegi kindlustab, seda vähem ta maksab kindlustusmaksu). Tööandja maksab kr. 4,50 aastas iga kindlustatu eest.

PRANTSUSMAA.

Prantsusmaal on vanaduse kindlustuse alal väga pikk minevik seljataga. Esimene vanaduspensionifond, nimelt — *meremeeste kindlustamise fond* asutati juba 1673. aastal ning see tegutseb katkestamatult tänaseni. Fondi ülesanne on kindlustada vanaduspensionimeeremeestele, ning surma korral — meremehe perekonnale.

Kõik registreeritud Prantsuse meremehed on sunduslikult selle fondi liikmed. Selle fondi heaks maksavad kõik meremehed ise 50% oma palgast ning laevaomanikkud 3,5%. Peale selle maksab ka riik suuri summasi fondile. Näiteks oli 1930. a. fondi tulu meremeeste ning laevaomanikkude kindlustusmaksudest 35 milj. franki, riigitoetus aga 178 miljonit. 1930. a. oli sellel fondil 170.000 liiget (meremeeste üldarv). Vanaduspensionifondi õiguse evib meremees normaalselt 50 a. vanadusega peale 25. a. mereteenistust. Kui meremees on 50 a. vana ning 15 a. merel sõitnud, siis võib ta ka pensioni saada, kuid see on vähem normaalpensionist. Töövõime tuse puhul on pensioni õigus igas vanaduses peale 15 a. mereteenistust.

Pension koosneb põhipensionist + lisapension + lasteabiraha. Põhipension on kõikuv, oleneb meremehe viimastest palgast, fr. 3600—7200 aastas. Lisapension on samuti olenev palgast. 1930. a. seaduse põhjal kõigub praegu list-täispension fr. 1200—5580 aastas.

Lasteabiraha makstakse igale pensionäri ühtlaselt fr. 300 aastas iga alla 16 a. lapse pealt.

Lesele ja lastele makstakse pensionäri surma korral kokku pool viimase pensionist. Peale nimetatud meremeeste kindlustamise fondi tegutseb veel erifond laeva, kokkade, stuartide, kajutiteenijate jne. jaoks. Kindlustamise alused on samad kui ülalkirjeldatud fondiski.

Õnnetusjuhtumist või haigusest järgneva invaliidsuse vastu on Prantsuse meremehed sunduslikult kindlustatud meremeeste heaolu fondi kaudu, mis tegutseb 1905. a. seaduse, 1930. a. muudetud, alusel. Sellel fondil oli 1930. a. 206.000 liiget (kahe eelmise fondi liigete üldarv kokku). Selle fondi heaks maksavad meremehed ise 1% palgast ning peremehed 4%. Riik maksab omalt poolt fondile iga aasta 1/3 fondi üldtuludest, või teistiti — 1/2 fondi tuludest riigi abirahata.

Sellest fondist antakse toetust invaliidsuse puhul meremehele, perekonnale meremehe surma korral, kui surm oli tingitud tööõnnetusest või töös saadud haigusest, ajutist toetust 4 kuu kestel haiguse või laevaõnnetuse puhul jne.

Pension ja toetuse suurus on kõikuv: oleneb palgast ning kindlustuse kestvusest.

Raudteelaste ning tänavraudteelaste *kindlustamiseks* maksab vastav eriseadus 1869. a. alates. Seda seadust on, endastmõistetavalt, hiljem mitmel korral muudetud. Kindlustus-

maksu maksavad teenijad 5% ning tööandjad 15% palgast. Riigi juuremaks puudub. Pensioniõiguse evib kindlustatu 50 a., vedurijuht ning kütja vanaduses peale 25 a. teenistust raudteel üldse, või peale 15 a. teenistust vedurijuhina või kütjana. Teistelt raudteelas-telt nõutakse 55 a. iga ning 25 a. teenistust. Invaliidisuse puhul pole miinimum-norme üld-se. Pensioni suurus oleneb kindlustusmaksust ning teenistuse kestvusest. Pensioni õigus on ka perekonnal.

Erikindlustamise seadus maksab ka *kaevu-rite* kohta. Kõikide teiste tööliste ning teenijate (väljaarvatud ka riigiteenijad) kindlustamine on korraldatud 1930. a. *üldise sotsiaal-kindlustuse seadusega*. Nimetatud seadus norme-rib haiguse, invaliidisuse, vanaduse, emak-saamise, ning surma puhul — perekonna-kindlustamist ja haarab praegugi umbes 9 miljonit töolist. (Alsace-Lorraine kohta see seadus ei maksa. Seal on maksusel praegugi Saksa kindlustusseadused ning korraldused).

Pensionimaksu ehk kontributsiooni tasu-mise asjus on töölisel jaotatud 5. rühma pal-ga suuruse järgi. Töölised maksavad ise 4% ja tööandjad 4% palgast, õigem — palgarüh-mast. 1934. a. tõuseb pensionimaks 3% pealt 9%-le ning 1940. a. — 10%. (kumbki pool 5%). Riik maksab omalt poolt juure ka suuri summe.

Peatumata haigusekindlustamisel, mida ka sama seadus korraldab, vaatleme vaid inva-liidisuse ning vanaduse pensione.

Kui kindlustatu on maksanud kindlustus-maksu vähemalt 2 aastat ning ta kaotab oma töövõimest vähemalt $\frac{1}{3}$, siis on tal õigus inva-liidisuse pensionile. Esimesed 5 a. saab kind-lustatu invaliid rahalist toetust ning ka arsti-mist. Kui 5 a. kestel tema töövõime jääb ikkagi alla 50% siis viiakse ta alalisele pen-sionile, ning kaotab õiguse arstimisele. Tõu-seb aga selle aja (5 a.) jooksul töövõime üle 50%, siis katkestatakse pensioni maksmine.

Pension suurus oleneb sellest, kui kaua isik oli kindlustatud, teisiti — kui palju ta on maksanud kindlustusemaksu. Aasta pension invaliidile kõigub seepärast 600—4176 fran-gini.

Vanadusepension õiguse omab kindlusta-tu peale 25 a. kindlustamist 60 eluaastaga, või soovikorral peale 25 a. kindlustamist ka 55 eluaastaga (vähendatud pension).

Pension suurus on kõikuv, oleneb pal-gast ning kindlustuse kestvusest. Normaalne pension kõigub 40—50% keskmisest aas-tapalgast.

Põllu- ning metsatööliste kindlustamiseks maksavad erinormid. Surma puhul makse-takse perekonnale ühekorset abiraha — 1000 frangist — 2260 frangini ning tarbe-korral edaspidist väikest toetust lastele.

Tamara Kafenhau.

Vilditöölised.

Uus sotsiaalkindlustuse korraldus Kreekas.

Aug. Gustavson.

Kreeka parlament mineva oktoobri algul aktsepteeris uue, üldise sotsiaal-kindlustuse seaduse, milline 11. oktoob-ril 1932. a. ametlikult välja kuulutati. Seadus hakkab maksma 10 kuud peale väljakuulutamist, seega eeloleval sügi-sel. 3 aasta jooksul peab seadus täies ulatuses ellu viidama.

Kuna Kreeka oli seni sotsiaalkind-lustuse alal mahajäänumaid maid, ning kõneallev seadus nüüd uusim Euroo-pas, siis vaatleme selle seaduse sisu õige lühidalt.

Seadus korraldab tööliste sundkind-lustamist haiguste, emakssaamise, inva-

liidisuse, vanaduse ning surma puhuks. Seadusele alluvad üldiselt kõik isikud, kes töötavad kaubanduse, tööstuse ning transpordi alal Kreeka territooriumil või tema kaubalaevadel. Erandi moodustavad riigiteenijad, kes on kindlus-tatud teisiti, ning põllu- ja metsatööli-se.

Kindlustamise teostamiseks asuta-takse Sotsiaalkindlustuse Institutsioon, mis on autonoomne-korporatiivne orga-nisatsioon, peajuhatusega Ateenas ning osakondadega mujal.

Organisatsiooni juhatus koosneb 11 isikust: 3 sotsiaalkindlustuse eritead-

last määratakse valitsuse poolt, ning tööliste ja tööandjate organisatsioonid valivad kumbki 4 esindajat. Juhatuse koosolekuist võtab osa töökaitse ja sotsiaalkindlustuse valitsuse direktor — riigi komissarina. Komissaril on juhatuse otsustes, kui otsus on tema arvates seadusevastane, veto õigus. Komissari veto puhul peab küsimuse otsustama 10 päeva jooksul vastav minister. Ministri otsuse peale võib harilikus korras kaebada.

Revideerivaks ja kontrollivaks organiks on 6-liikmeline komisjon. See koosneb 2 valitsuseesindajast (neist üks maksuametnik), 2 töolisest ning 2 tööandjast.

Organisatsiooni tegelik juht on valitsuse poolt määratud direktor, kellelt nõutakse sotsiaalkindlustuse ala põhjalikku tundmist.

Kohalikkude osakondade tegevuse kontrollimiseks moodustatakse kohalikud komisjonid, samuti tripartiidisel alusel.

Tulusid saab kindlustusorganisatsioon kindlustusmaksudest, protsentidest jne. Kindlustusmaksude võtmiseks, samuti pensionide määramiseks jne. on kõik palgalised jaotatud palga suuruse järgi 9 rühma. (Näiteks: I rühma kuuluvad need, kes teenivad alla 20 drahma päevas, II rühma — 20—40 dr. jne.). Kindlustusmaksu võetakse nende n. n. baasis-palkade alusel (kõik vastavasse rühma kuuluvad töölised maksavad võrdselt kindlustusmaksu, kuigi nende tegelik palk veidi erineb.) Keskmiselt võetult on aga kindlustusmaksud järgmised:

Haiguse ning emade kindlustamise maksu maksavad töölised keskmiselt 2% ning tööandjad 3% töölise palgast; vanaduse ning invaliidsuse kindlustamise eest töölised ise 3% ning tööandjad 4%. Kokku — üldkindlustamise eest tuleb seega töölisel keskmiselt maksta 5% oma palgast ning tööandja maksab ca 7%.

Kindlustatu soodustused. Haiguse puhul antakse kindlustatule abi natuuras (arstimine, arstimid, ülalpidamine haiglas jne.) ning rahas. Arstimist võimaldatakse kindlustatule, pensionärile

ning nende perekondadele. Haiglas arstimine on võimaldatud ainult üksi kindlustatule, kuna perekonnale võimaldatakse arstimine kodus või ambulatooriumis. Ravimine, rohud jne. antakse tasuta. Äärmisel korral võib osa kulusid panna ka arstitava peale, kuid mitte üle 20%. Rahalist toetust antakse 4 haigusepäevast alates maksim. 180 päeva kestel (6 kuud). Toetuse suurus — 40% kindlustatu päevapalgast. Kui haigus 180 päeva jooksul ei parane, siis maksetakse kindlustatule kuupensioni, kuid mitte üle 18 kuu. Kuupension — 30-kordne päevatoetus.

Kindlustatud naistöölisele ning kindlustatud meestöölise ja pensionäri naisele võimaldatakse arstiabi sünnitamise puhul.

Kuus nädalat enne ning kuus nädalat peale sünnitamist saab kindlustatud naistööliline raseduse toetust. Seda maksetakse võrdselt haiguse toetusega. 90 päeva jooksul peale sünnitamist saab kindlustatud naistööliline peale selle veel paranemise toetust, mille suurus on pool haigusetootust.

Kindlustatud ning pensionäri surma puhul makstakse matjaile kuludeks 20-kordne päevapalk, kuid mitte alla 500 ega üle 3000 drahma. Pensionäri surma puhul makstakse kahe kuu pension. Kui kindlustatu jääb töövoimetuks, invaliidiks, siis on tal õigus pensionile. Pension koosneb kindlast ja muutuvast osast. Kindel, põhipension on 3000 drahmat kuus, vaatamata palgale ning kindlustuse kestvusele. Lisapensioni on alaealised lapsed, siis tõuseb lisapension 20% võrra iga lapse eest, ning 50% võrra, kui invaliid on täiesti võimetu ja ja vajab võorast abi. Igal tingimusel ei või aga pension tõusta kõrgemale, kui oli eelmise aasta normaalpalk. (Eeldusel, et ta võis terve aasta teenida.)

Vanadusepensioni õiguse evib mees-kindlustatu 65. ja nais-kindlustatu 60. eluaastaga. Pension arvestatakse samuti kui invaliididelegi.

Kindlustatu ning pensionäri surma puhul on lesel õigus 40% pensionile, ning igal lapsel — 20%. Kokku ei või aga perekonna pension tõusta üle 100% kindlustatu enda pensionist. Täis vaeslaste pension on kahekordne.

Lastele maksetakse pensioni 16. eluaastani ning kooliskäimise puhul 21. eluaastani.

Lese surma korral kaob pensioniõigus, kuid talle maksetakse korruga kahe aasta pension „kaasavaraks“. Kindlustustoe saamiseks on nõuetav teatud kvalifikatsiooni periood. Haiguse-

kindlustuse toetust antakse ravi näol, kui kindlustatu töötas eelmise 6 kuu kestel vähemalt 20 päeva ning rahalist toetust, kui ta töötas eelmise aasta jooksul vähemalt 50 päeva.

Pensionioiguse omandamiseks olgu kindlustatu töötanud kindlustatult vähemalt 750 päeva.

Kuidas mõnel pool koheldakse haigekassat.

P. Paal.

Kui suuremate haigekassade poolt hakati arusaama arstiabi oma kätte võtmise tarvilikkusest, siis samale teele asus ka Viljandi ühishaigekassa, olles veendumusel, et sellest liigetele ravi alal rohkem kasu peaks olema, kuna haigekassa ise võimaldaks igakülgset otstarbekohasemat ja korralikumat ravi, kui seda andsid ja suutsidki üldse anda igasugused haiguskindlustuse seadustele alluvad piskaitised. Sarnased hellitatud lootused ei petnud, ning tegelik elu ja liikmeskond tõendab, et neil tõesti nüüd enam midagi soovida ei ole, kuna haigekassa võimaldab igasugust ravi arstide poolt ettekirjutatud piires — peale vesi- ja mudaravilates ravimise, milleni haigekassa kapitalid ja sissetulekud ei ulatu. Kuid nendele paremustele seltsis ka halbtus sealtpoolt, kust seda vahest kõige vähem oodata oleks võinud. Nimelt Viljandi linna juhtivad organid asusid seisukohale, et haigekassa on jõukas asutis, kelle liigete ravimine linna haigemajas peaks kuuluma kõrgemate ravinormide alla, kui seda maksavad teised linnakodanikud — mitte haigekassaliikmed —, ning siis omade kainete kaalutluste järele võttiski sarnased ravinormid linnahaiglas vastu, kus vastavad liigitused linnakodanikkude suhtes olid läbiviidud. Haigekassa loomulikult ei saanud sarnase ilmselt mitteseadusepärase volikogu otsusega rahule jääda, ning pööras protestiga kohtu-siseministeeriumi poole, paludes neid vastuvõetud Viljandi linna haigemaja ravitariife kodanikkude liigituse osas mitte kinnitada. Esitatud protest leidis ministeeriumis tähelepanu, ning sealtpoolt esitati kaebtus Viljandi-Pärnu rahukogule nende tühistamiseks. Asi oli rahukogus arutusel ja tugenedes vabariigi põhiseadusele, otsustati Viljandi linnavolikogu poolt 1931/32. a. peale vastu võetud haigemaja ravitariifid kodanikkude liigituste osas tühistada. Selle otsuse peale linn kaebas edasi küll riigikohtusse, kuid ka siin jäeti kaebus tagajärjeta.

Nagu nüüd arvata võiks, pidi asi linnavolikogule selge olema, ning tema poolt vastavad tariifid uuesti väljatöötama, kuid seda ei sündinud, vaid linna poolt pandi kergel käel maksma endised vanad 1927. a. haigemaja ravitariifid, milles oli just täpselt samane kodanikkude liigitusviis läbi viidud. Haigekassa sarnase „juriidilise võtte“ vastu enam protesti avaldama ei hakanud, vaid jättis linnale lihtsalt selle tariifide vahe tasu-

mata, mis haigekassaliigetele kõrgemana oli ettenähtud. Sellest kujunes lõpuks välja vastav protsess: ühel pool linna haigemajas linnakodanikkude-haigekassaliigete ravimise vaherahade nõudjana iganenud 1927. a. normide alusel Viljandi linnavalitsus, ning teisel pool see mittemaksja „rikas“ patuoinas Viljandi ühishaigekassa. Nõudja oma juriskonsulti kaudu põhjendas nõudmist puhtvormilisest

Tamara Kafenhau.

Vasesepp.

küljest, et haigekassa ega ka ükski teine asutis ei ole selle linnavolikogu otsuse vastu protesti tõstnud, nii et see otsus on siis sellega tühistamata ja omab seadusliku jõu. Sellele vaidles aga vastu haigekassa volinikuna kassa asjaajaja, kes üksikasjaliselt näitas, missuguste seaduste alusel töötavad üldse Eesti haigekassad ja missuguste Tööst. Töösead. paragrahvide alusel tasutakse liigete ravimise eest kohalikkudele haigemajadele, kui selleks ei ole vastavat nende asutiste vahelist erilepingut sõlmitud. Viljandi ühishaigekassa juhatus on pööranud sarnase erilepingu sõlmimise sihiga teatud soodustuse saamise lootustes kohaliku linnavalitsuse ja volikogu poole, kuid see haigekassale kui tööliste tervishoiu üldtähtsusega tegurile mingisugust vastutulelikkust ei avaldanud, kuigi on teada, et mitmed omavalitsused mujal on haigekassade

tähtsusest teadlikud, ning sellest ka vastavad järeldused haigekassaliigete kasuks teinud neile alluvates haigemajades ravimise puhul. Viljandi linna juhtivad organid aga omavad visalt omad tõekspidamised ja toimivad nii, nagu käesolev kirjeldis näitab ja rohkemgi: pannakse näiteks arvesse pimesoole operatsiooni hind kõigekallima tariifi järele, s. o. 30 krooni, kuna ettenähtud on 20—30-ni, just kui oleks haigekassaliigete kõhunahk kõige paksem ja nüristaks haigemaja terariistu kõige enam. Kõigil neil asjaoludel, ja eriti tugenedes Tööst. Tõõsead. § 306 põhjal tehtud jsk. tööinspektori ringkonna Kinnitusameti otsusele 13. juunil 1930. a. (R. T. nr. 51 — 1930. a.), milles kindlaks määratud haigekassa linnast päritolevatele liigetele Viljandi linna haigemajas ravinormid, tühistas Viljandi I jsk. rahukohtunik eelpoolnimetatud linna nõudmise täies ulatuses. Omas otsuses väidab rahukohtunik: nõudmise aluseks on asjaolu, et haigekassa on Viljandi haigemajas haigekassa ravimisel olnud liikmete eest ravimise päevaraha tasunud 3. klassi järele 1 kr. 50 snt. kui linnast päritolevatelt haigetelt, kuna aga linnavolikogu poolt 14. det. 1927. a. kinnitatud takside järele oleks tulnud tasuda päevas 1 kr. 25 snt. kui võõrastelt haigetelt; et nimetatud haigemaja taksidel ei või enam jõudu olla, sest et linna poolt maksma on pandud taksid, mis kinnitatud linnavolikogu poolt 29. nov. 1930. a. on tühistatud märkus p. I. all selle üle, et haigetelt, kelle arstimiskulud tasutakse haigekassade poolt, võetakse haigemaja maksu nagu võõrastelt; et ettetoodud asjaoludel puudub alus haigemajas haigekassa kulul olnud haigetelt ravimise päevaraha 2 kr. 25 s. võtmiseks, seda rohkem, et 4. jsk. tööinspektori ringkonna kinnitusameti koosolekul 13. juunil 1930. a. on vastuvõetud otsus, mille järele Viljandi linna haigemajas linna elaniku kohta tasunorm on 1 kr. 50 s. päevas. Haigekassal üle selle normi õigus tasu maksta ei ole, ja see asjaolu oli ka teada linnavalitsusel.					
	„	14	„	4.36	61.—
	„	11	„	4.77	52.50
	Tartu ülik. I haavakl.	9	„	3.08	27.75
	„	17	„	1.53	26.05
	Tartu ülik. II haavakl.	13	„	2.54	33.—
	„	12	„	2.50	30.—
	„	11	„	2.50	27.50
	Põltsamaa haigemaja	10	„	4.51	45.90

2) Song:

Viljandi linna haigla	15	Kr. 4.66	70.—
Tartu ülik. II haavakl.	20	„ 2.05	50.—

3) Emaka kasvajad:

Viljandi linna haigla	16	Kr. 4.00	64.—
Tartu ülik. „Naistekl.	13	„ 4.61	60.—
	11	„ 2.18	24.—

4) Sünnitused ja väljapuhastused:

Viljandi linna haigla			
„ (sünnit.)	25	Kr. 3.26	81.50
„ (väljap.)	3	„ 6.00	18.—
„ (sünnit.)	9	„ 3.90	35.—
„ (väljap.)	3	„ 6.50	19.50
„ (väljap.)	11	„ 5.13	56.50

(teistest haigemajadest arveid kasutada ei ole)

5) Haigemajalised uurimised:

Viljandi linna haigla	3	Kr. 3.83	11.50
„	12	„ 2.30	27.50
Tartu ülik. I haavakl.	15	„ 1.90	28.50

6) Muud haigused:

Viljandi linna haigla	14	Kr. 3.73	52.25
„	13	„ 4.50	58.50
„	27	„ 2.40	65.—
Tartu ülik. Närvikl.	14	Kr. 2.50	35.—
„	42	„ 2.38	100.—
„	21	„ 2.48	52.—

Neid andmeid vaadeldes võivad asjast huvitatud ise vastavaid kontrollimisi ettevõtta, et näha, missuguses seisukorras nende haigekassa asub haigemajadele ravimiste eest tasumaksmisel. Need ettetoodud andmed ei suuda iseenesest pakkuda täielist pilti, kuid oleks tarvilik kõrvutada suurema hulga haigemajade tariife, kuna siis saaksime rohkem täpsemad andmeid — ning missugused haigemajad annavad peale selle veel haigekassadele teatud soodustusi. Minul on küll praegugi olemas ja kasutada hulkade haiglate ravinormid, kuid nende andmete esiletoomine läheks liig pikale.

Üldiselt oli aga käesoleva kirjutise sihiks näidata haigekassade tegelastele, kuidas Viljandi linna omavalitsus saab aru haigekassast ja tema ülesannetest, ning mispärast peab Viljandi ühishaigekassa haigeid väljaspoole Viljandit ravimisele saatma. Sarnane olukord ei ole iseenesest loomulik, kuid paratamatu haigekassale, kes midagi asja parandamiseks ettevõtta ei saa, vaid peab ainult linnaisade edaspidisele paremale arusaamisele ja vaadetele haigekassa suhtes lootma.

1) Ussijätku (pimesoole) lõikus:

Haigla nimetus	Ravi päevi	Kesk. p. hind	Kokku Kr.
Viljandi linna haigla	12	Kr. 4.75	57.—
„	9	„ 4.72	42.50

Kokkuvõtted haigekassade kuuaruannetest.

Haigekassa nimetus	Kuu viimasei päeval oli		Tulud		T O E T U S E D				Üldse	Missuguse kuu kohta andmed käivad																			
	Kassa- liikmeid	Perakonna- liikmeid	kinnituskassadest		Tegevuskapitaal arvel						Kokku																		
			Tegevus- kapital arvel	Kassaliik- ravikapal- tall arvel	Kokku	Perekonnaliikmetele						Summa																	
	Kokku	Kokku	Kokku	Kokku	Kokku	Kokku	Kokku	Kokku			Kokku		Kokku																
Paide Ühishaigekassa	375	298	602	301	29	903	87	294	72	111	—	—	28	75	139	75	434	47	273	64	231	10	5.4	74	939	21	Nov.		
Tallinna Ühishaigekassa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tallinna linna Omaval. Ettevõtete Haigekassa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tartu Üldhaigekassa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pärnu Ühishaigekassa	2225	1969	2663	1830	89	3994	25	633	06	523	23	147	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Narva Üldhaigekassa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Rakvere Ühishaigekassa	1125	1200	3254	80	1463	76	4718	56	570	64	1021	51	349	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Viljandi Ühishaigekassa	909	713	1022	360	32	907	05	2267	37	138	12	218	05	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Haapsalu Ühishaigekassa	561	413	834	24	—	834	24	—	834	24	548	63	338	99	12	36	351	35	899	98	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Võru-Peiseri Üldhaigekassa	506	479	985	761	89	401	06	1162	95	130	75	52	41	64	47	116	88	247	63	544	04	235	75	779	79	1027	42	—	
Kuressaare Ühishaigekassa	252	225	477	651	80	414	87	1066	67	413	72	359	79	194	08	553	87	967	59	1122	39	586	45	1708	84	2676	43	—	
Paide Üldhaigekassa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vaigla Üldhaigekassa	467	529	953	27	476	67	1423	94	109	22	248	06	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Turi Ühishaigekassa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Põltsamaa Ühishaigekassa	128	81	209	180	76	361	52	236	48	17	69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tallinna Juuksetöliste Haigekassa	214	47	261	571	52	285	78	857	25	112	92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tallinna Sadamatöliste Haigekassa	61	57	118	185	27	—	185	27	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kreenholmi puuvillavabrikute Haigekassa	2253	—	2253	1563	46	—	1563	46	1319	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Narva Linaketramise Manuf. Haigekassa	1428	893	2261	3463	12	—	3463	12	2015	30	980	93	328	25	1259	18	3274	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Narva Kalevivabriku Haigekassa	623	419	1042	2039	88	—	2039	88	1059	53	433	10	106	—	539	10	1598	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sindi vabriku Haigekassa	870	414	1284	1462	88	—	1462	88	862	41	—	—	—	—	30	—	892	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Balti Puuvillavabriku Haigekassa	1124	576	1700	2301	12	—	2301	12	592	69	666	42	228	65	895	07	1487	76	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hiiu-Kärda Kalevivabriku Haigekassa	288	281	519	587	58	—	587	58	587	58	281	72	183	37	5	—	188	37	470	09	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kohila Paberivabriku Haigekassa	280	—	280	289	90	—	289	90	220	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kohla-Järve põlevkivikaev. Haigekassa	984	1070	2004	2013	62	—	2013	62	882	55	832	82	205	81	1038	63	1921	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Λ/S. „Kütte-Jõud“ põlevkivikaev. haigekassa	224	374	598	827	80	—	827	80	233	65	166	80	15	—	181	80	415	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Port-Kunda Tsemendivabriku Haigekassa	566	853	1419	1167	52	—	1167	52	980	—	466	81	133	33	599	64	1579	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„Rosen & Ko.“ Haigekassa	32	41	73	204	46	—	204	46	29	10	39	14	—	—	39	14	68	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„H/S Loksa-Tehased“ Haigekassa	21	39	60	40	59	—	60	69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Malaaria ja mürkained — lõunamaade nuhtlus.

A. Offenbach.

Üldiselt on arvamine, et lõunamaad on tervishoidliselt võrreldes põhjamaadega kaugelt eelistatud seisukorras. Põhjamaade kliima oma niiske õhu ja tuulte mõjul kutsub esile mitmesuguseid haigusi, olles heaks pinnaks batsilluste levikule. Eriti on laiaulatusliku ilme võtnud tiisikus, millesse surevad iga aasta hulk inimesi, tihti võimetud selle haiguse väljaarstimiseks. Harilikult soovitatakse neile lõunamaadele sõita, kus tänu kuivale õhule, võib haiguse arengut takistada või koguni seisma panna.

Kuid peab tähendama, et lõunamaad ei olegi nii ilmsüüta haiguste levikus, vaid ka seal on vastavate kliimatiliste olude tõttu levinenud haigused, millest eriti võiks nimetada malaariat — lõunamaade inimeste nuhtlust. Nagu tiisikus põhjamaadel, nii on ka malaaria muutunud lõunamaade spetsiifiliseks haiguseks, hävitades tuhandeid inimesi. Eriti on malaaria äge kohis, mis rikkad veekogumite poolest. Neis kohtades pesitsevad miriaadid moskiitoidid, kes ongi peamiseks malaaria haiguse kandjaks. Lämmastav palavus, ka öösel, mõjub erkudele uimastavalt, moskiitoid poevad igast vähemastki avausest eluruumidesse. Magamine ei ole muidu võimalik, kui lamamisasele ei ole tõmmatud kate peale, n. n. moskiitovõrk.

Moskiitoid on vähemad kui meie sääsed, kuid verejanulisemad. Nagu sääsedki, pirinaga lendlevad nad inimeste ja loomade ümber, otsides varjamatu kohti, kuhu oma verdimevat nõela kinnitada. Kuna ta teotseb ettevaatlikult nahale asudes, siis inimene ei märkagi kohe, kui väike tiivaline on end verd täis imenud, moodustades ümariku punase kuulikese, ühtlasi kandes verre ka malaaria pisilasi.

Haigus hakkab end ilmutama äärmise pööritustundega ja pistetega siskonnas. Ühtlasi tekib palavik. Inimesel on äärmiselt halb tunne ja võimetu poeb igasse liikmesse. Haiguse vastu võitlemisel on suur abi hiniinil, kuid haiguse arenemisel on ka tema võimetus ja valusid vähendab ainult arstide poolt

toimetatud pritsimine verre. Tihti on ka malaarial perioodiline ilme. Inimene on omateada malaariast tervenunud, kõik haiguse tundemärgid on kadunud ja nii võib see seisukord kesta hulk aastaid. Kuid mõne aasta pärast on pisilased uuesti liigutama hakanud ja haigus astub veel teravamal kujul esile. Uuesti kordub arsti juurde jooksmine ja injektsioonide võtmine, mis ruineeruvad inimest nii tervislikult kui majanduslikult, eriti lõunamaadel, kus arstid on võrdlemisi kallid.

Oma reisil läbi Kreeka ja Türgi oli nende ridade kirjutajal palju kokku puuteid malaariahaigetega. Külamehed on niivõrd vaesed, et ei suuda isegi hiniini osta, rääkimata veel arsti kutsumisest. Seetõttu on külates paljud haiged, kes on haiguse vastu võimetud ja loodavad ainult Jumala või Allahi peale, arvates, et haigus on neile saadetud maiste pattude eest. Terve virn patju ja vaipu on haigele peale veetatud, mille all haige higistab ja ootab paranemist. Kodused istuvad nukralt haige ümber, millisest kohustusest vabanevad vast kiirelt ainult viimase surmaga. Seetõttu ei ole imeks pandav suur surevuse protsent elanikkude hulgas, mida aga tasa teeb rahva suur sündivuse kasv.

Riigivõimud nii Kreekas kui Türgis ei ole selle vastu võitlemisel midagi suurt ära teinud. Eriti peab seda ütleva haigemajade süsteemi arendamisel. Huvitav oli teha ringkäiku ühes Makedoonia väikeses linnakeses Kulkysis asuvas linnahaigemajas. Põhjamaalastest arstid kindlasti ehmataksid, kui nad oleksid näinud seda n. n. „haigemaja“. Madal, ühekordne hoone kitsate akendega, mis võib esialgse vaatlemise järgi arvata mõneks vaese inimese elamuks. Selles elamus asuvad mitmed toad, väikesed pimedad kongid. Neis kongides asuvad raudvoodid, musta, räpase pesuga, sageli on voodil ainult paljas madrats ja tekk, kus haige peab lamama, olgugi et enne teda teine haige on mõnesse tõvve surnud. Desinfektsioon on nii puudulik, et sellest üldse kõneleda ei saa.

Tubades puudub ventilatsiooni sissesead ja tänu kõrvetavale kuumusele väljas, on õhk tubades lämmastavalt umbne ja halb, nii et see isegi tervele inimesele kahjulikult mõjub. Toa seinad on kaetud ajast rebenenud tapeetidega, kus paradeerivad igat liiki söödikud, samuti on põrand pragunenud laudadest, kus on ideaalne kirpude kasvulava. Nii pesukauss kui ka laud on must ja tuhanded kärpsed lendlevad ühelt toidujäänuselt teisele ja sealt jälle inimese näole.

— See on meie haigemaja, peaaegu igalpool maal ühesuguse väljanägemisega — lausus tolle asutuse arst, vene-lane, kurvalt.

Tõsi, arstid on võimetud siin midagi ära teha: kogukond ja riik on nii vaesed, et peavad luksuseks parimaid haigemaju asutada. Siin toimub ainult põhimõtte, kui haige ei saa end terveks lamada, peab ta surema. Ei ole ime, kui paljud haiged isegi keelduvad sellesse „haigemajja“ minemast ja peavad paremaks kodus oma surma ära oodata. Arstline personaal on niivõrd väike, et kui arst tahakski kuidagi haigeid aidata, on ta töörohkuse tõttu selle vastu võimetu.

Vähe parem lugu on Atheenas. Seal on asutatud suured haiglad, kuid neisse pääs on ainult väljavahitutele. Igalühel ei ole võimalik tasuda 100 kuni 250 drahmi päevas (umbes 250 kuni 650 senti). Suurimaks ja ajakohaseks haiglaks Atheenas on E. Venizelose nimeline haigla, kus ravimine on korraldatud viimase arstiteaduse sõna järele. Haiglas on kõik osakonnad, ei puudu isegi laboratoorium ja diatermia ning röntgeni kabinetid. Arstlist personaali aitavad palju halastajaõdede kool, kelle õpilased on kohustatud tasuta haiglas teatud arv päevi nädalas viibima, täiendades seekaudu omi teadmisi. Siin on palatid avarad, suurte akendega ja valitseb piinlik puhtus. Kuid, nagu juba öeldud, ei saa selle kasutamise osaliseks mitte igäüks, vaid ainult varanduslikult kindlustatud isikud võivad seal ravimist leida.

Kuis riik hoolitseb oma haigete kodanikkude eest, võib näha ka mürkainete ohvriks langenute ravimisel. Teatavasti kannatavad lõunamaad igat liiki

mürkainete tarvitamise all, mis asetavad meie põhjamaadel laialdaselt arenenud viinajoomise. Need on kokaiini, neroiini, oopiumi, morfiumi ja hashishi ohvriks langenud inimesed, kelle olukord on kaugelt meeletlik. Nimetatud uimastusainete ohvriks langenud on jäetud täiesti saatuse hooleks. Rohkem võideldakse nende ainete tarvitajate vastu politsei määrustega, asetades tarvitajaid vanglasse, missugused abinõud loomulikult ei suuda inimesi ravitseda. Ära istudes oma karistusaja, pöördub kannataja uuesti mürkainete tarvitamise juure tagasi ja hävib selkombel lühema ehk pikema aja kestes.

Nende ridade kirjutajal oli olnud juhused pealt näha politseilist ravimisviisi kellegi kokainistiga. Mees oli varanduslikult ja terviseliselt täiesti ruineeritud, kokaiini tarvitamisiha aga oli niivõrd suur, et ta rahapuudusel kokaiini ostuks pani toime varguse, nagu kõik nende mürkainete tarvitajad analoogiliselt toimunud. Kinnipeetuna toodi ta eeluurimisvanglasse. Kokaiiniha oli haigel röövinud täielikult mõistuse. Ta märatsetes, kisendas ja tagus peaga vastu kongi seinu. Selles seisukorras on haigel võimata enda tegude üle aru anda. Ainult kokaiinidoosi saamine tooks ta jälle selgusele. Politsei, nii imelik kui see ka ei ole, andiski mehele doosi kokaiini. Mees, põlevate silmadega ja vahussuuga rahustus kohe ja iseäralik oli vaadelda, kui võrd kiindumusega hakkas ta nina-sõõrmesse topitud paberitorukese kaudu valget pulbrit ninna tõmbama. Hetk hiljem oli ta näoilme jällegi rahustunud ja nüüd oli mees mõistuses. Seda seisukorda politsei just tahtiski ja nüüd algas haige peksmine nuudiga. Nüüd tundis haige hoope ja kui veriseks peksetud haige oli kongi tagasi asetatud, oli seega politseiline eksekutsioon rahuldatud.

Arusaadavalt selline peks haigele midagi kasu ei toonud, vaid 24 tunni möödumisel kordub mäng uuesti. Enamasti lastakse haiged siis lahti, kuni järgmise varguseni.

— Neid tuleks haiglasse paigutada — julgesin ma politseivõimudele tähendada.

— Kes jõuab neid haiglasse paigutada, neid on ju tuhandeid, — vastas seepeale politseinik — haiglates ei jätaks ruumi.

Ja see on tõsi. Niikaua kui riigi poolt ei ole küllaldaselt haiglaid asutatud ja arste palgatud, langevad tuhanded nõrgatahtejõuga inimesed nende mürgainete ohvriks ja kuritegevus areneb seda kindlamalt. Nõrgemana ülaltähendatud mürgainetest osutub ainult

hashish, mille mõju inimese tervisele avaldub alles mõnede aastate jooksul, samuti on ta ka kergem äravõrutamiseks.

Nii ei ole lõunamaad sugugi nii ilmsüütud haigustest. Malaaria ja mürgained asetavad meie põhjamaade tiisikuse ja teised taudid, ja tänu nõrgale, organiseerimata arstiabikorraldusele, lokkavad need haigused paraku sama hävitavalt, kui meie kliima haigused.

Pisikutest (patsillidest).

Dr. H. Jürgenson.

Kõige suurema grupi haigustekitajatest pisilastest sünnitavad n. n. patsillid ehk pulgavormilised pisikud (siia hulka arvatakse ka lühikesi pakse pulgakesi, mida bakteriteks nimetatakse). Patsillid on näiliselt, kui peenikesed pulgakesed ehk kepikesed.

Selle liigi hulka kuuluvad eesrinnas järgmised pisikud:

I hapetkinnihoidvad pisikud,

II difteriidid,

III teised selle liigi haigustekitajad patsillid.

Hapetkinnipidavate patsillide hulka arvatakse järgmised haigustekitajad:

1) tuberkuloosi (tiisikuse) tekitaja,

2) leepira (pidalitõve) tekitaja.

Difteriitide all vaadeldakse

1) difteeria patsille,

2) hobuste tatitõve tekitajat, mis õnneks harva inimesi puudutab, kuid kes haigestub, see ka tavaliselt hukkuma peab.

Teiste patsillide all käsitatakse just järgmisi haigustekitajaid:

1) siberikatku patsill (anthrax),

2) kangestuskrambi patsill (tetanus),

3) pahaloomulise turse patsill (b. malign. oedemat).

4) gaasipõlendiku tekitaja (õpetlase G. Fraenkeli poolt kirjeldatud; haigust aga ennast põhjustavad mitmet liiki tekitajad),

5) halva vorsti, liha ning kala mürgistuste tekitajad; paratüüfuse B. jne. tekitaja,

6) kõhutüüfuse tekitaja,

7) verise kõhutõve (dysenteria) tekitaja,

8) hemoraagilise veremürgituse (septicaemia) tekitaja (katku patsill),

9) influenza tekitaja,

10) läkakõha tekitaja,

11) patogeensed kapslipatsillid jne.

SIBERIKATK.

Siberikatku bakterioloogiline uurimine ulatub juba 1850. aastasse, kus *Rayer* ja *Davaine* siberikatku surnud looma kehast leidsid niidikujulisi kehakesi, mida 5 aastat hiljem *Pollender* võis kinnitada. 1857. aastal leitud Tartu ülikooli bakterioloogia professor *Brauell* sama siberikatku haigestunud loomade veres (hiljuti surnud Tartu professor K. Happichi andmetel), sellele tähelepanu juhtides, kuid üksi *Davaine* (1863. a.) ning eriti Robert *Kochi* (1877.a.) uurimuste järele sai kindlaks määratud selle patsilli tähtsus.

Siberikatku tekitaja osutub teiste patsillidega võrreldes suureks patsilliks (1,0—1,5×1,5—2,0 mikrooni; mikroon = $\frac{1}{1000}$ millimeetert), ta ei saa liikuda, värvib aniliin värvidega ning osutub Grammi värvimise meetodi suhtes positiivseks, võtab värvi vastu (siit tähendus: Gramm — positiivseks).

Patsillide otsad on nagu äraraiutud, teravad; patsillidel enestel on kapsel, kui neid elunditest võtta. Väljaspool elavat keha ning vanades kultuurides tekitavad nad eosid (spoorid), mis kaitseks neid kui kasuk välistoimede eest. Siberikatku tekitajaid võib vaadelda ka väikse suurendamisega mikro-

skoobis, — neid võib siis võrrelda nais-
te lokkiliste juuste-niidikestega („ge-
locktes Frauenhaar“, prof. *Flügge*).
Siberikatku haigestuvad peamiselt
meie kodused sarvloomad ning hobused,
— koerad osutuvad siberikatku vastu
vähe vastuvõtlikuteks, kuna külmavere-
lised ning linnud siberikatku ei hai-
gestu peaaegu sugugi (immuun).

Siberikatku kindlaks määramine
võib sündida kolmel teel:

1) vastava patsillide kultuuri ära-
määramisega,

2) katseloomade abil;

3) serodiagnostiliselt (Ascolise jä-
rele).

Siberikatku osutub kardetavaks ka
inimesele.

Üldiselt tuntakse 3-e liiki haigus-
vorme:

1) naha siberikatku (pustula malig-
na), — naha peale tekitab furunkliku-
line, mädavillikujuline kühm; kui hai-
gustekitajad verre saavad kantud võib
järgneda veremürgitus.

2) kopsu siberikatku,

3) soolikate siberikatku.

Naha siberikatku haigestuvad
eesrinnas tallipoisid, karjaravitsejad,
lihunikud, harjategijad jne. Töötades
lautades, kus haiged loomad, võivad
haiguseid nende kättesse ja näkku
jne. tungida kas kõige otsekohesemal
teel (haige looma külge puutumise ta-
gajärjel) ehk seal lendavate kärbe-
stest, millele järgneda võib
peagi nende hukkumine. Kopsusiberi-
katku saadakse siberikatku eoste sisse-
hingamisest; sellesse haigestuvad tihti
rābalakorjajad, juuksetööstuste, naha-
vabrikute jne. töölised. Siberikatku
haigete liha söömisele järgneb siberi-
katku soolte haigus.

Kõigil neil põhjustel tuleb neis kohta-
des, kus siberikatku laiali lagunenu,

eemalhoida sealleiduvate kärbe-
stestest, nahakriimustuse eest, kokku-
puutumisest haigete loomade väljahei-
detega jne.; erilist rõhku tuleb aga ka
sellele pöörata, et kohapealsete looma-
arsti ja inimarsti korraldustel tallid,
lautade põrandad jne., kus loomad la-
mavad, põhjalikult puhastatud, desin-
fitseeritud saaksid. Samuti tuleb see-
järel valvata, et veega ei kantaks hai-
gusidusi edasi, kaevud tuleksid ajuti-
selt sulgeda.

Siberikatku epideemiale saab lõpliku
piiri üksi siis panna, kui rahvas arsti-
dele vastu tuleb, — igast haigestumi-
sest teatatakse, surnud loomad vähe-
malt 3 meetri maasügavusse kaevatak-
se, kustutatud lubjaga ülevalatakse jne.

Euroopa riikides, nagu näiteks Saksa-
maal, desinfitseeritakse kõik väljamaalt
saadetavad nahad erilise vedelikuga: iga
1 kilogramm nahka hoitakse 24 tundi
10-liitrilises vedelikus, millises on 1%
soolahapet ja 10% keedusoola (Pickel-
flüssigkeit).

Siberikatku vastu võitlemiseks on tar-
vitusel ka seroloogilised vahendid: nii
võib 1) aktiivse immuniseerimisega
omada vastupanu selle haiguse vastu
terveks aastaks (rõugete lima aga an-
nab vastupidavust 10 ja rohkem aast-
taks); 2) passiivse immuniseerimisega
kaitsta hobuseid jne. mõneks kuuks;
3) kombineeritud immuniseerimisega
ka haigusele tõkkeid panna.

Üldiselt tuleb siberikatku väga tõsi-
seks haiguseks pidada, mille kallal on
palju töötatud juba möödunud sajandil.

Sellest haigusest rääkides, ei või ni-
metamata jätta ka seda, et siin tähtsaid
leide on teinud just loomaarstid.

Meil Eestis tuleb siberikatku harva
ette ning kui seda on õnnestunud kohe
sumbutada, siis tänu üksi me arst-
konnale. (Pooleli.)

Kinnitusnõukogu üldkoosoleku otsusi

3. dets. 1932. a.

Tallinna ühise haigekassa järelokumise 30.
sept. 1932. a. nr. 6433 haigekassa teenijate
palkamise ja vallandamise asjus.

Tallinna ühise haigekassa juhatus on pö-
ranud Kinnitusnõukogu poole seletuse saami-
seks järgmistes küsimustes:

1. Kas haigekassa juhatus otsuste peale
teenijate palkamise ning vallandamise asjus
võib peakoosolekule kaebada Tööst. töö sei-
dustiku § 350 p. 5, § 358 ja Tallinna ühis-
haigekassa põhikirja § 50 p. e. ning § 91
põhjal?

2. Kas peakoosolek võib neis asjus teatud juhatuse otsuseid muuta ja ise teenijaid vallandada ehk teenistusse palgata.

3. Ja kui võib, — kas peab ikkagi juhatus sarnaste teenijate poolt kuriteoliselt kõrvaldatud haigekassa varanduste ning rahasummade ehk teiste seadusevastaste tegude eest vastutust kandma, või langeb sel puhul kõik vastutus peakoosoleku peale.

Eeltoodud küsimuste sisu ja peasiht on koondunud küsimusse nr. 3 ja on nähtavasti tingitud varemalt selles asjas tekkinud arusaamatustest.

Omalt poolt Tallinna ühise haigekassa juhatus arvab, et eeltoodud küsimustes ei saaks ja ei tohiks peakoosolek juhatuse tegevuse end segada, sest kogu vastutus kassa teenijate korraldajate ja seadusepäraste tegevuse eest lasuvat mitte peakoosoleku vaid juhatuse peal. Seda väidet kinnitavat ka haigekassa põhikirja § 74 p. i, mille järgi kassateenijate palkamine ja vallandamine on juhatuse ülesanded. Juhatuse otsused kassateenijate kohta olevat lõpulikud, sest kassateenijatel olevat õigus esitada peakoosolekule kaebusi vaid neis asjus, mis neid puudutavad, kui kassaliikmeid. Viimane väide nagu leiaks kinnitust ka T. T. S. III peat. § 350 p. 5, mis nägevat ette vaid *kassaliikmete* poolt juhatuse tegevuse vastu esitatud kaebuste arutamist peakoosolekul. Haigekassa teenijate vahel korraldatav ja reguleeritav B. K. S. määrustega ja kõik arusaamatused sel alal, samuti vastastiku nõudmised kuuluvad kohtuvõimu piirkonda, mitte peakoosoleku kompetentsi.

Aruandja ettekannet ära kuulates ja asja arutanud, leidis Kinnitusnõukogu:

Esitatud küsimuste lahendamisel on oluline tähtsus küsimusel: kas tuleb vaadata peakoosoleku ja juhatuse peale, kui kahe iseseisva haigekassa valitsemise võimu teostava organi peale, kellel mõlemil eri funktsioonid, või tuleb neid organisid võtta analoogiliselt riikliku valitsemise süsteemiga, kus üks on seaduseandja ja teine täidesaatev võim. Järgides T. T. S. III peatüki kuundat jagu, peab arvamine kalduma viimase väite kasuks, kusjuures mõõduandvateks asjaoludeks on:

1. Juhatuse organiseerimine ei sünni väljaspool peakoosolekut, vaid peakoosoleku poolt (§ 346); seega võib juhatuse tegutseda vaid peakoosoleku usaldusel.

2. § 350 ettenähtud peakoosoleku funktsioonide loetluse peale ei tule vaadata kui peakoosoleku funktsioonide piiratavusele, vaid kõnesolev paragrahv määrab kindlaks, misugused küsimused ilmingimata peavad kuuluma peakoosoleku otsustamisele.

Kui sama paragrahvi lõpul on tähendatud, et „peale selle kuuluvad peakoosoleku võimupiiri kõik asjad, mis seaduse või põhikirja järele juhatuse kohuseks ei ole tehtud, siis ei ole see jällegi peakoosoleku võimu piiramine, vaid laiendamine, kuna peakoosolek, kes ju põhikirjade maksmapanija, võib oma õigustest osa loovutada juhatusele, *tehes temale kohuseks* otsustada teatavaid asju. Niisugune kohustuste peale panemine ei võta aga mil-

gil tingimusel peakoosolekult õiguse neis asjus kaasaráákida.

3. T. T. S. § 358 järgi võib juhatuse otsuste peale edasi kaevata haigekassa peakoosolekule. See paragrahv ei sisalda mingit kitsendust. Edasikaebuse õiguse omavad nähtavasti seega kõik juriidilised ja füüsilised isikud, kelle huvid haigekassa juhatuse otsustega on riivatud.

4. On haigekassa peakoosolek mitte üksi vastutatav nende otsuste eest, mis tehtud tema enda poolt, vaid ka juhatuse tegevuse eest (§§ 365—371).

Neil asjaoludel jõuab Kinnitusnõukogu arvamisele, et haigekassa juhatuse õiguste kohta kassateenijate palkamise asjus ei seaduses ega põhikirjas pole maksma pandud olukorda, nagu ei võiks peakoosolek selles küsimuses kaasaráákida. Sellepärast tuleb Tallinna ühise haigekassa poolt esimeseks ülesandeks küsimusele vastata jaatavalt.

Mis puutub 2-se küsimusse, siis tuleb tähendada, et T. T. S. § 357 järgi on haigekassa asjade valitsemine juhatuse ülesandeks. Seega ka haigekassa peakoosolekute otsuste täitmine. On ju loomulik, et kui peakoosolek teeb otsuse teenija vallandamise asjus, siis selle viib täide juhatuse, kuigi tavaliselt peakoosolek kedagi vallandama ega palkama ei hakka, vaid avaldab juhatusele vastavat soovi. Kui juhatuse ehk mõned tema liikmed ei pea võimalikuks täita peakoosoleku soovi, siis neil ka ametist lahkuda tuleb. Ei tee aga juhatuse tervikus või tema liikmed niisugust järeldust ja asuvad peakoosoleku otsuse täitmisele, lasub juhatuse peal järelevalve nende teenijate tegevuse üle kui ka nende teenijate tegevuse juhtimise kohustus. Tallinna ühise haigekassa juhatuse arvamine (küs. 3), nagu vastutaks juhatuse liikmed teenijate kõigi tegude eest, on vildak, sest nii juhatuse liikmed kui ka ametnikud vastutavad oma tegude eest kõigepealt ikka see. Juhatuse liige vastutab teenija tegude eest siis, kui tema, kui juhatuse liige, ei täitnud oma ülesannet kassateenija tegevuse järelevalve alal, mille tõttu juhatuse liikme tegevusetuse tõttu võimaldus kuivtarvidus või muu seaduse rikkumine, s. t. juhatuse vastutab kahjude eest haigekassa ees ainult siis, kui ta oma tegevusega seadusega tema peale pandud kohustusi on rikkunud.

Ülaltoodut arvesse võttes Kinnitusnõukogu T. T. S. III peat. § 272 ja Kinnitusnõukogu seaduse § 1 ja 12 p. 2 põhjal

otsustab:

anda Tallinna ühisele haigekassale tema järeleparimise peale 30. sept. 1932. a. nr. 6433 ülaltoodud seletus.

Tallinna ühise haigekassa järeleküsimine 28. nov. 1932. a. nr. 7126 haigusaasta selgitamiseks.

Tallinna ühine haigekassa on v/k. nr. 7126 pööranud Kinnitusnõukogu poole järeleparimistega:

1. Kas on haigestunud kassaliikmel, kes on juba kassa ravi kasutanud 30 nädalat aas-

tas, õigus saada arstiabi, kui arst selle kassaliikme haiguse tõttu vabastab tööst?

Tallinna ühine haigekassa ei ole lähemalt motiveerinud põhjuseid, mis kutsusid esile sarnase küsimuse. Sellepärast ei ole ka Kinnitusnõukogul võimalust neid analüüsida.

Kinnitusnõukogu arvates on T. T. S. III peatükk selles asjas küllaldaselt selge, sest tähendatud seaduse § 301 järgi antakse haiguse korral, mis tekitab töövõimetust, arstiabi § 311 ettenähtud tähtaegadeni, s. t. mitte üle 26 resp. 30 nädala.

2. Riigikohtu seletuse järgi tulevat võtta T. T. S. III peat. § 309 ja järgnev. põhjal antava abiraha arvestamisel aluseks mitte kalendri, vaid haiguse aasta (Riigikohtu administratiiv-osakonna toimetis nr. 1162¹¹ — 1931. a.). Sealjuures olevat võimalik käsitada haigusaasta mõistet praktikas mitmet viisi, näit.

a) kui kassaliige haigestub 1. sept. 1932, siis tuleks selgitada, kui kaua tema ajavahe-
mikul 1. sept. 1931 — 1. sept. 1932 haige on olnud ja abiraha maksta vaid päevade eest, mis veel puuduvad seaduses (§ 311) lubatud ülemmäärast (30 nädalat).

See arvamus ei ole sisuliselt õige, sest kui näit. kassaliige on 1. sept. 1931 kuni 1. sept. 1932 abiraha saanud 20 nädala kestel, siis peale 1. sept. 1932 saaks tema veel 10 nädala kestel ehk umbes 7. okt. 1932, mil saaks täis lubatud 30 nädalat. Ent see on otseses vastolus T. T. S. § 311 p. 1, mis lubab korduvatel haiguse juhtudel abiraha saada 30 nädala kestel aastas; näidatud juhul on aga isikule 30 nädala kestel antud abiraha mitte aasta jooksul, vaid 1. sept. 1931 kuni 7. okt. 1932. a., s. t. pikema aja vältel, kui aasta, seega arvestus kassaliikme kahjuks.

b) Teine võimalus (Tallinna ühise haigekassa v/k kolmas lõige) olevat, kui igal kassaliikmel oleks oma jooksev haiguse aasta, mille alguseks oleks kas esimese haiguse lõpp või kassaliikmeks astumise kuupäev, kusjuures eelmisi haigusi ei arvestata, vaid silmas tuleks pidada, et jooksval aastal abiraha ei makseta üle 30 nädala.

Selle arvestuse viisi kohta tuleb tähendada, et tal on samad omadused, mis kalendri-aasta arvestusel ja vastavalt eelpoolnimetatud Riigikohtu otsusele seadusega mitte kooskõlas.

c) Kolmas võimalus oleks järgmine: kassaliikme haigestumise puhul näiteks 1. sept. 1932 algada abiraha maksmist ja maksmise juures kontrollida, kas eelmise haigusega, mis oli peale 1. sept. 1931, ei saa täis seaduses ettenähtud ülemmäär 30 nädalat. Sealjuures arvab Tallinna ühine haigekassa, et juhul, kui eelmine haigus kestis näit. 1. okt. 1931 kuni 31. märtsini 1932, s. t. 26 nädalat, siis alates 1. okt. 1932. a. jooksvat eelmise ja käesoleva aasta haigused paralleelselt ja iga päevaga langevat haiguse aastast päev ära ja käesoleva haiguse puhul tuleb päevi juurde.

Tallinna ühise haigekassa arvamise (v. nende kiri p. 2 lit. b) esimene osa on täiesti

loogiline ja Kinnitusnõukogu arvates ka kooskõlas seaduse nõuetega. Järgnev osa seletusest ja näide sellest, kui eelmine haigus algas mitte 1. sept. 1931, vaid 1. okt. 1931, on aga täiesti põhjendamata ja sisulises vastolus nende poolt toodud põhinõudega. Ühise haigekassa arvamise kohaselt kujuneks asi nii, et kassaliige, kes haigestub 1. sept. 1932 ja varemalt on põdenud 1. okt. 1931 kuni 31. märtsini 1932, seega 26 nädalat, võib alates 1. septembrist 1932 jällegi 26 nädalat abiraha saada. See on aga vastolus seadusega, sest niisugusel puhul oleks kassaliikmele ajavahe-
mikul 1. okt. 1931 kuni 1. märtsini 1933, seega vähema kui 2 aasta kestel antud abiraha 52 nädala jooksul, mis keskmiselt rohkem teeb kui T. T. S. III peat. § 311 p. b ettenähtud normid aasta kohta lubavad. Täiesti õige on aga ühise haigekassa arvamise, et igal haiguse päeval tuleb kontrollida, kas sellest päevast arvates aasta tagasi kassaliige pole saanud abiraha 30 nädala kestel.

Kui võtta ühise haigekassa kirjas toodud näide, et isik haigestus 1. sept. 1932 ja varemalt abiraha saanud 1. okt. 1931 kuni 31. märtsini 1932, siis lõpeb kõnesoleval juhul kassaliikmel abiraha saamise õigus 28. septembril 1932, sest sellest päevast aasta tagasi on kassaliige aasta kestel saanud abiraha 30 nädala jooksul.

3 Kolmandaks kirjeldab Tallinna ühine haigekassa olukorda, kus käitis mõnesugusel põhjusel on kas naise, mehe või kellegi teise isiku nimel, kuna tööline käitise omanik on sama käitise töölisena või juhatajana haigekassa liige. Niisuguseid fiktiivseid omaniku vahetusi tehtavat eriti väiketööstuses sageli selleks et käitise omanikul võimaldada haigekassa ravi saada. Sealjuures arvab Tallinna ühine haigekassa, et kui käitise omanik, juhataja ja tööline kuuluvad ühte leibkonda, siis ei võiks need isikud kuuluda haigekassa alla.

Selle küsimuse kohta peab Kinnitusnõukogu tarvilikuks tähendada, et ei kuulu tema võimupiiridesse takistada käitise omanikkude vahetust, ükskõik mis põhjusel see ka ei sünniks. Mis puutub aga ühe ja sama leibkonna, — kes töötavad omanikuna ja töölisena ühes käitises, — haigekassa alla mitteamismise, siis Kinnitusnõukogul ei ole ka selles asjas õigust korraldusi anda, kuna maksev Tööstuslik töö seadustiku III peatükk ei tee käitiste haigekassade alla arvamise asjus mingisuguseid erandeid nende käitiste kohta, kus omanikuks ja töolisteks on ühe leibkonna liikmed.

Ülaltoodud arvesse võttes Kinnitusnõukogu Tööstusliku töö seadustiku § 272 ja Kinnitusnõukogu seaduse § 1 ja § 12 p. 2 põhjal

otsustab:

anda Tallinna ühisele haigekassale tema v/k nr. 7126 toodud järelepärimiste peale ülalkirjeldatud seletused.

Haigekassade Liidu teateid.

Eestimaa Haigekassade Liidu XI kongress

otsustati ära pidada 29. ja 30. aprillil s. a. Tallinnas.

E. H. Liidu juhatus on otsustanud kokku kutsuda kongressi eelpäevaks, s. o. 28. aprilliks s. a., haigekassade asjaajajatest nõupidamise asjaajamise juhiste väljatöötamiseks haigekassadele. Materjaliks on IV jsk. tööinspektor A. Veidenbaumi poolt koostatud „Juhised haigekassa asjaajamiseks“ ja Liidu juhatuse ning üksikute haigekassade arvamised sama „Juhise“ kohta.

Samal nõupidamisel tuleb arutusele ka aasta-aruande vormi muutmise ja täiendamise küsimus.

Haigete transport.

E. H. Liit pöördus Teedeministeeriumi poole palvega, et reisijate rongides oleks ühelgi klassivagunil üks sissekäik külje pealt, kust võiks vagunisse paigutada haigeid ja õnnetujuhuste puhul raskesti vigasaanuid haigemajja transporteerimisel.

Kliinikute päevaraha.

Otsustati pöörata ministeeriumi poole palvega, et kliinikute päevaraha saaks vähendatud.

Sotsiaalkindlustus.

ITAALIAS ON SUNDKINDLUSTUS

vanaduse, invaliidsuse, tööpuuduse, tuberkuloosi ja tööõnnetuse vastu, kui ka emadekindlustus teostatud. Need kindlustused ja ka mõned teised vabatahtlikud kindlustused on maksvad 1919. aastast alates. Sotsiaalkindlustusele riigi poolt mingit rahalist toetust ei anta; tööõnnetuste vastu kindlustuse hääks võetavad maksud kannavad tööandjad, kõik muu kindlustusmaks jääb kanda mõlemal poolel. Kogu sotsiaalkindlustuse sissetulek aasta kohta on umbes 1,2 miljonit liiri. Sotsiaalkindlustuse kassa on 1930. a. lõpuks, s. o. oma 11-aastase tegevuse jooksul, kogunud varanduse 7134 miljoni liiri ümber. Algusel oli märgata tunduv ülekulutus, kuna loomise alg-aastatel olid sotsiaalkindlustuseks võetavad maksud liig madalad, valitsemise kulud aga sel ajal liig kõrged.

Tööpuuduse vastu kindlustus on väga puudulik.

KRIIS JUGOSLAAVIA SOTSIAALKINDLUSTUSES.

Jugoslaavia sotsiaalkindlustuseameti aruande järgi töötab tööõnnetuste vastu kindlustus 1929. a. alates puudujäägiga. Haigus- ja emadekindlustus töötas 1929. a. veel ülejäägiga, 1930. a. aga juba puudujäägiga, mis kaeti tagavarakapitalist. 1931. aastal töötasid haigekassade asutised enamasti puudujäägiga. Üldine ülekulutus majapidamise alal 1931. a. kohta on ligi 30 miljoni dinari. Selle puudujäägi põhjuseks on peamiselt liikmete arvu ja töötasu vähenemine. Haigekassad asuvad seisukohal, et ülekulutusi kokku hoida, tuleks kõrgendada haigekassa maks, kusjuures nädalakse peaks võtma mitte aluseks võttes tegelikult tehtud tööpäevade arvu. Tööandjad asuvad seisukohal, et toetusrahade väljaarvestamise juures sarnase korra järele võib tekkida olukord, kus isik haigestumise puhul haigekassalt rohkem saab, kui ta tegelikult on tööl olnud ja selle tagajärjel võib tõusta haigusjuhuste arv. See küsimus on praegu kaalumisel

Sotsiaal- ja Tervishoiuministeeriumis. Teiseks sotsiaalkindlustuse halva seisukorra põhjuseks on, et seni igasugune invaliidsuse, vanaduse ja järelejäänute kindlustamine pole veel jõusse astunud. Selle tõttu langevad invaliidid ja vanad inimesed halva tööturu mõjul sotsiaalkindlustusele koormatuseks. Sellele olukorrale selt-sivad veel uute seadustega maksuma pandud korraldused, mis nõuavad haigekassadelt haigemajades viibivate kindlustatute, kes kannatavad vaimuhaiguse, tuberkuloosi ehk suguhai-guste all, ravimiskulude tasumist.

Kokkuhoidu püütakse sotsiaalkindlustuse maksude kõrgendamise ja seaduste muutmise teel saavutada.

SOTSIAALKINDLUSTUSE KÜSIMUSED 1933. A. PEETAVAL TÖÖKONVERENTSIL.

1933. a. ärapeetaval töökonverentsil tuleb arutusele ka invaliidsuse, vanaduse ja järelejäänute kindlustamise küsimus. Esimeses järjekorras tuleb arutuse alla tööpuuduse vastu kindlustamine ja töötaoleku puhul toetuse andmine. Konverentsil jääb lahendada, kas tööpuuduse vastu kindlustamise küsimuses on võimalik kokkulepet saavutada rahvusvahelises ulatuses ja kas seda küsimust ka järgmise konverentsi lõpulikuks otsustamiseks päevakorda tuleb võtta.

Kõige tähtsam päevakorra punkt sellel konverentsil on tööaja lühendamise küsimus.

PRANTSUSMAA-HISPAANIA KOKKULEPE.

21. nov 1932. a. kirjutati alla Madridis Prantsusmaa - Hispaania sotsiaalkindlustuse kokkuleppele, milline näeb ette, et nende riikide kodanikel on sotsiaalkindlustuse suhtes samad õigused mõlemates riikides. Töölised ja teenijad arvatakse sotsiaalkindlustuse alla nende töökohtade järele. Juhul kui tööline sai korduvalt mõlemates riikides sotsiaalkindlustuse alla arvatud, siis võetakse arvesse ka teisel maal sotsiaalkindlustuse all oldud aeg.

RUMEENIA TÖÖMINISTEERIUMIS

oli hiljuti arutusel küsimus, kuidas kohaldada sotsiaalkindlustust kaubanduse alal töötavate teenijate kohta. Seadusega 18. V. 1932. a. on teenijate sotsiaalkindlustusele juba alus pandud. Teenijate delegatsioon nõudis teenijatele erikassa asutamist, selle asemel, et neid juba olemasoleva kindlustuse alla arvata. Minister andis lubaduse, et kindlustusharud, mis näevad ette teenijate kindlustamist, jäävad iseseisvaks. Sotsiaalkindlustuseaduse eelnõu, mis lähemal ajal parlamendile esitatakse, toob selles asjus lähemat selgust.

NÕUKOGUDE VENEMAA UUED KORRALDUSED SÜNNITUSE JA SURMA PUHUL TOETUSE SAAMISEKS.

Endiste korralduste järele võimaldas haigekassa kindlustatuile sünnituse puhul arstiabi ja rahalist toetust, kui lapse isa või ema vähemalt 12 kuud kahe aasta sees enne sünnitamist või 3 kuud tööl oli. Ühekordset toetust anti sel puhul 16—30 rubla vastavalt elukohale ja imetamisraha 4—8 rubla kuus kuni 9 kuuni.

Uute korralduste järele on õigustatud abi saama ka üliõpilased mitmetes kõrgemates

õppeasutustes, kes ametnikkudena ehk käsitöölisena enne õppeasutusse astumist tegevad olid. Selle juures ei tohi aga nendele antav toetus ületada 300 rubla iga kuu kohta. Uue korralduse järele antakse ühekordset toetusraha 32 rubla suuruses ja imetamisraha 42 rubla, mis maksetakse osamaksudena.

ABIANDMINE MATMISE PUHUL N.-VENES.

Varem maksvuselt olnud normide järele makseti toetusraha kassa- ja perekonnaliikme surma puhul 21 kuni 45 rubla elukohale vastavalt, kui surnud perekonnaliige vanem oli kui 10 aastat ja 10,5 kuni 22,5 rubla, alla 10 aastaste matmiseks. Põllumajanduses makseti $\frac{1}{3}$ võrra vähem kui linnades. Töölise surma puhul, kes oli tegev põllumajanduses makseti matuserahaks 10 rubla suuruses. Uued korraldused on tunduvalt laiendatud rahva kohta, kes seesugust kõrvalabi on õigustatud saama. Selle korralduse järele on ka kõrgemate õppeasutuste üliõpilastel, kes enne õppeasutusse astumist tehastes töötasid, õigus matuseraha saamiseks. Matuseraha maksetakse linnades 40 rubla (20 rubla alla 10 aasta vanuse matmiseks) ja maal 20 rubla.

Töökaitse.

ÖÖTÖÖ POOLAS.

10. aug. 1932. a. on sotsiaalminister kaubanduse ja tööstusministri nõusolekul välja annud määruse öötöö kohta trükkikodades, samuti pühapäevadel ja pühadel. See korraldus annab trükkikodade valdajatele õigust nõuda enda töölistelt päeval ilmuvate ajalehtede ja riigi kuulutuste trükkimiseks, mis peavad ilmuma teatud päevadel, et öösel kui ka pühapäevadel ja pühadel üldsuse huvides töötataks. Tööinspektorit peab igatahes enne seltest informeerima.

ÄRIDE LAHTIOLEKU AEG TAANIS.

1. okt. 1932. a. astus Taanis jõusse uus seadus äride lahtioleku aja kohta. See seadus toob teatud tööajalihendust isikuile, kes tegevuses on äri alal. Kaaluvam osa selles seaduses on, et igasugune äritegevus, nagu ostmine ja müük tänavatel, turgudel, kauplustes, kaubandusühisustes, kaubamajades, oksjoni-ruumides, kaupade saatmise kohtades, on lubatud esmaspäeval, teisipäeval, kolmapäeval ja neljapäeval ainult kella 6-st hommikul kuni kella 6-ni õhtul, reedeti kuni kella 7-ni ja — tähtsam seaduse uuendus — laupäeviti kella 8-ni senise kella 9 asemel. Habemeajajatele ja juukseisikajatele on lubatud ärid lahti pidada reedeti kella 8-ni (enne kella 7-ni), peavad aga laupäeviti ja pühade eelpäevadel ukсед sulgema kell 9 õhtul (enne kell 10). Seaduses on ka ettenähtud, et mai- ja novembrikuu esimesel pühapäeval võivad ärid avatud olla alates kella 4-st peale lõunat kuni kella 8-ni õhtu

(seni kella 9-ni). Enne jõulu võib kaubelda ainult ühel pühapäeval senise kahe pühapäeva asemel. Jõulu laupäeval suletakse ärid uue seaduse järele kell 2 päeval endise kella 4 asemel.

Vana seaduse järele võidi karistada ainult müüjat. Uus seadus näeb ette, et karistuse alla langevad nii müüjad kui ka ostjad. Seaduse piiridest üleastumise eest on ettenähtud trahv 50 krooni suuruses.

Tööolud Jaapani mäetööstustes.

Suured tööstusharud Jaapanis, iseäranis söekaevandused, on viimaste aastate majandusliku surutise tagajärjel tublisti kannatada saanud. Mäetööstus kannatab peamiselt tööstussaaduste vähese valmistuse, kudumistööstuste elektrofitseerimise ja laevasõidu vähese tegevuse tõttu. Selle tagajärjel on mäetööstuste tööliste arv tunduvalt vähenenud. Ka tööliste palgad on alla surutud. Ametliku teadaande järele oli 1931. a. juunikuul lõpul 999 mäetööstust tegevuses, s. o. 83 tööstuse võrra vähem kui eelmisel aastal. Meestööliste arv mäetööstustes väheneb 22% võrra ja naistööliste arv 40%. Keskmise tööliste päevateenistus oli 1931. a. 1,38 yeni. Võrreldes eelmise aastaga on see 12% võrra madalam. Tööaja pikkus mäetööstuses oli 8 tundi 53 min. päevas, töötati 25,7 päeva kuus. Kui tööaega võrrelda 1930. a. tööajaga, siis on tööpäevapikkus ainult 3 min. ja tööpäevade arv kuus ainult 0,4 päeva võrra langenud.

Mitmesugust.

RASKE HAMBATÖMBAMINE PÜSSI-ROHU ABIL.

Huvitava juhuse jutustab India Dental Journal 1932, nr. 2. Keegi india lambakarjane kannatas raske hambavalu all, mis oli põhjustatud kariöössest (auguga) purihambast. Kõik abinõud valu vaigistamiseks, mida karjase seltsilised ka ei soovitanud, jäid tagajärjetaks. Et hambaarstlist abi lähedal saadaval ei olnud, tuli valukannatajal ise ennast aidata. Selleks puhastas ta lambavillaga kaetud orgiga hamba õõnsuse ilusasti ära, pani hamba auku püssipadrunist võetud püssirohtu, kuna augu ülemise osa puuvilla topiga kinni pani. Tulise nõela abil viidi nüüd hambaõõnsuses olev segu plahvatama, mille tulemuseks oli purihamba purunemine kolmeks tükiks. Nüüd võis hamba tükid kerge vaevaga kõrvaldatud saada ja hambavalu oli kadunud.

Toodud juhuse puhul on kahjuks äramärkimata jäetud, missugust mõju avaldas suu sisemusele ja teistele hammastele püssirohu plahvatamine hambaaugus. Eeskujuks sarnast ravimisviisi küll soovitada ei tule.

K. L.

KORTERITE EHITUS SOOME LINNADES A. 1931 JA 1930.

„Sotsialisen Aikakauskirja“ andmetel ehitati 1931. a. Soome linnades üldse 137 elumaja, neist pealinna 24. Enamasti olid need ühe- ja 2-kordsed, esimesi — 53 ja teisi 55, kuna 3 ja enamkordseid ainult 29, millest ükski Helsingis 19. Ehitusmaterjalina tarvitati 96 maja juures puud, kuna kiviehitisi püstitati peamiselt pealinnas.

Korterite toodang 1931. ja 1930. a. nähtub alljärgnevast tabelist. Siin on arvestatud ka köök iseseisva toana:

	Kortereid		Tube	
	1931	1930	1931	1930
Helsingi . . .	1.390	819	2.728	1.605
Muud linnad .	736	1.182	1.687	3.042
Kokku	2.126	2.001	4.415	4.647

Siit nähtub, et korterite juureehitus on kasvanud 1931. a. eelmisega võrreldes 6,2%. Tubade arv aga on vähem, mis tuleb sellest, et on ehitatud rohkem pisikortereid.

Tubade arv ehitatud kortereis nähtub alamast (köök on arvestatud ka toana).

	Helsingis		Teistes linnades	
	1931	1930	1931	1930
1 toalisi kortereid . .	678	200	200	316
2 „ „ . . .	446	316	112	65
3 „ „ . . .	117	112	24	19
5 „ „ . . .	54	65	19	736
5 „ „ . . .	35	24	19	736
Suuremaid „ . . .	62	19	19	736
Kokku	1392	736	736	736

Siit nähtub, et Helsingis peaaegu 50% läinud aastal ehitatud kortereist on eriköögiga (pliidiga tuba). Varematal aastatel olid ülekaalus korterid toa ja köögiga (2 ruumi).

Nagu näha, majanduskriis tekitab suuremat nõudmist pisikorterite järgi. Märkimisväärne on vannde rohkus. Helsingis 61,4% kortereid ehitati vanniga, ning mujal 25%.

Võrdluseks olgu toodud veel järgmised andmed:

Aasta	Ehitati kortereid ja tube Helsingis		Mujal linnades	
	Korter.	Tube	Korter.	Tube
1927	4.487	10.904	2.836	7.412
1928	4.957	11.527	4.590	10.995
1929	4.706	10.951	2.532	6.690
1930	819	1.605	1.182	3.042
1931	1.390	2.728	736	1.687

Tubade arv korterite kohta teeb keskmiselt:

	Helsingis	Mujal
1927	2,4	2,6
1928	2,3	2,4
1929	2,3	2,6
1930	2,0	2,6
1931	alla 2,0	2,3

A. G.

LASTE SUREVUS MAAILMAS.

Kuna laste surevuse aste teatud määrani peegeldab rahva sotsiaalset ja kultuurilist taset, siis toome alamal Rahvasteliidu andmetel ülevaate laste surevuse kohta 1929. ja 1930. a.

Alla 1 a. vanusega laste surevuse iga 1000 elavalt sündinu kohta.

Riik	Aasta 1929	1930	Keskmine 1926—1930
Egüptus . . .	159	—	152
Kanaada . . .	92	89	93
U. S. A. . . .	68	64	68
Miksiko . . .	167	131	173
India (Briti) . .	178	180	177
Jaapani . . .	142	124	137
Saksa	96	84	94
Belgia	104	93	95
Bulgaaria . . .	153	137	150
Taani	88	—	83
Hispaania . . .	123	117	124
Eesti	110	100	108
Soome	98	75	88
Prantsusmaa . .	95	78	95
Itaalia	125	—	123
Läti	107	90	95
Island	43	45	53
Leedu	176	154	155
Norra	55	—	51
Hollandi	59	51	56
Portugali . . .	151	144	146
Rumeenia . . .	197	—	196
Inglismaa . . .	74	60	70
Rootsi	59	54	59
Šveits	52	51	54
U. S. S. R. . .	167 ¹⁾	—	—
Austraalia . .	51	47	52
Us Merem. . .	34	34	37

A. G.

¹⁾ 1928. a. andmed. Hilisemad puuduvad.

SISU: 1) Kriis, tööaeg ja töötasu — L. Johanson. 2) Invaliidisuse, vanaduse, vaestlaste ja leskede kindlustuse praegune olukord — Aug. Gustavson. 3) Uus sotsiaalkindlustuse korraldus Kreekas — Aug. Gustavson. 4) Kuidas mõnel pool koheldakse haigekassat — P. Paal. 5) Malaria ja mürkained — Ioonameade nuhtlus — A. Offenbach. 6) Pisikutest (patsillidest) — Dr. H. Jürgenson. 7) Kinnitusköökude üldkoosoleku otsusi. 8) E. Haigekassade Liidu teateid. 9) Sotsiaalkindlustus. 10) Töökaitses. 11) Mitmesugust.

Tegev toimetaja L. Johanson, kaastimetaja Aug. Gustavson.

Vastutav toimetaja: B. Peelman.

Väljaandja: Eestimaa Haigekassade Liit.

Kirjastuse o.-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, V. Pärnu mnt. nr. 31.